

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus 2019

Sisältö

Juhlsta arkeen – ylituomarin katsaus	3
1. osasto: tuulivoimakaavat nousivat valitusten kohteiksi	4
2. osasto: petovahinkokorvaukset ja pastorin varoitukset pohdituttivat	6
3. osasto: veroasioiden väheneminen jatkui	8
4. osasto: turvapaikka-asioissa runsaasti suullisia käsittelyitä	10
Pohjois-Suomen hallinto-oikeus	11
Mikä ihmeen asessori?	12
Tukitoiminnot	14
Lausunnot	17
Henkilökunta 31.12.2019	18
Tilastotietoja	21

Toimitus

Tiina Autio
Aila Kovala
Mikko Pikkujämsä
Martti Raunio
Hilppa Tuomola
Merja Velakoski-Kovalainen
Tuula Vilenius

Ulkoasu ja taitto
Taittopalvelu Yliveto Oy

Painopaikka
Hansaprint Turenki, 2020

Valokuvat

hallinto-oikeuden kuva-arkisto

Juhlasta arkeen

Vuosi 2019 oli monella tapaa hallinto-oikeuden juhluvuosi. Pohjois-Suomen hallinto-oikeus vietti keväällä viisivuotispäiviään Rovaniemen ja Oulun hallinto-oikeuksien yhdistymisen kunniaksi. Maamme kaikilla hallinto-oikeuksilla oli marraskuussa kaksinkertainen merkkipäivä: niiden edeltäjien lääninoikeuksien itsenäistymisestä lääninhallituksista täysin erillisiksi tuomioistuimiksi tuli kuluneeksi 30 vuotta ja hallinto-oikeuksien perustamisesta 20 vuotta.

Hallinto-oikeuksien juhlapäivän tunnelmat Pohjois-Suomen hallinto-oikeudessa olivat osaltaan myös haikeat. Samassa yhteydessä nimittäin juhlittiin eläköitynyttä ylituomaria Pirjo Pyhäjärveä.

Niin kuin tämän toimintakertomuksen artikkeleista lähemmin ilmenee, hallinto-oikeuden arki muodostui elämän kirjosta laidasta laitaan. Hallinto-oikeuden toiminnan yhteiskunnallinen merkitys ja ajassa kiinni olevat eri ulottuvuudet kävivät esiin vaikkapa sellaisista päätöksistä, joissa käsiteltiin saamelaisten kalastusoikeutta tai pastorin oikeutta vihkiä samaa sukupuolta oleva pari avioliittoon. Arkisen lainkäytön yhteydessä havaittiin niin perustoimeentulotuen myöntämiskäytännön tiukentuminen kuin pyrkimys entistä suurempiin tuulivoimaloihin.

Hallinto-oikeuden toimintaa leimasivat edelleen turvapaikka-asioiden ja niiden käsittelyä varten rekrytoitujen määräaikaisen henkilöstön suuri määrä. Tämä vaikutti jo henkilöstön työhyvinvointiin. Joissain asiaryhmissä vaivasivat myös pitkiksi venyneet käsittelyajat.

Hallinto-oikeuden juhlivat merkkipäivät kertoivat pienistä ongelmista huolimatta rakenteiden vakiintumisesta, ja oli sopiva aika käydä seuraavaksi käsiksi menettelytapojen uudistamiseen. Toimintavuoden päättyessä jätettiin jäähyväisiä menettelyä reilut 20 vuotta ohjanneelle hallintolainkäyttölaille ja valmistauduttiin HAIPAn tuloon ja paperiin sidotusta prosessista vapautumiseen. Allekirjoittanut sai vuoden 2019 päätyttyä vastaanottaa hyvässä kunnossa olevan ja eteenpäin suuntautuneen hallinto-oikeuden.

Mikko Pikkujämsä
ylituomari

Vuonna 2019 Rovaniemen ja Oulun hallinto-oikeuksien yhdistymisestä tuli viisi vuotta täyteen.

1. osasto:

tuulivoimakaavat nousivat valitusten kohteiksi

Osastolla työskenteli viisi hallinto-oikeustuomaria ja loppuvuonna myös asessori sekä keskimäärin kolme esittelijää. Osaston johtajaa lukuun ottamatta tuomarit toimivat myös esittelevinä jäseninä. Lainkäyttötyön lisäksi osastolta käytiin luennoimassa Lapin ELY-keskuksen järjestämässä maankäyttö- ja rakennuslakia koskeneessa tapahtumassa sekä korkeimmassa hallinto-oikeudessa kiellettyä valtiontukea käsitelleessä tilaisuudessa.

Osaston käsiteltäväksi saapui 392 asiaa, ja osastolla ratkaistiin 385 asiaa. Vuoden lopussa oli vireillä 391 asiaa. Keskimääräinen käsittelyaika oli 11,8 kuukautta. Suullisia käsittelyjä tai katselmuksia ei pidetty. Korkein hallinto-oikeus antoi vuoden aikana seitsemän vuosikirjapäätöstä ja neljä muuta julkaistua päätöstä tällä osastolla aiemmin käsitellyissä jutuissa. Finlex-oikeustapauskokoelmaan osastolta vietiin neljä päätöstä, joista kolme koski asiakirjajulkisuutta.

Osaston käsiteltäviin asioihin kuuluivat suurimpana asiaryhmänä maankäyttö- ja rakennusasiat. Varsinkin tuulivoimayleiskaavat ja niistä poikkeamiset olivat valitusten kohteina. Tekniikan kehittyessä on alettu hakea jo lainvoimaisista tuulivoimakaavoista poikkeamisia entistä suurempien tuulivoimaloiden sijoittamisen mahdollistamiseksi. Osastolle kuuluvia ympäristöasioita olivat muun muassa jäte- ja terveysvalvonta-, maastoliikenne-, eläinsuojelu-, maa-aines-, rakennussuojelu- ja luonnonsuojelulain mukaiset asiat. Kaivosasiat olivat ajankohtainen, ihmisten mielipiteitä jakava ja suuritöinen asiaryhmä. Muista osaston käsi-

teltävistä asioista voi vielä mainita asiakirjajulkisuus-, nimi- ja väestötietoasiat sekä metsä- ja kalastusasiat. Aselupia koskevia valituksia oli lupaedellytysten tiukennettua runsaasti. Kunnan taloutta ja toimialaa sekä kunnallista vaaleja koskevista kuntien päätöksistä tehdyt valitukset kuuluivat nekin osastolla käsiteltäviin asioihin. Valitettavasti maankäyttö- ja rakennusasioissa ei päästy tyydyttävään käsittelyaikaan.

Eräässä ratkaisemassaan rakennusvalvonta-asiassa hallinto-oikeus totesi, ettei ympäristölautakunta vastoin esitettyä vaatimusta ollut voinut olla ryhtymättä toimenpiteisiin, kun asuinpienalojen korttelialueeksi (AP) asema-kaavassa kaavoitetulla alueella olevia rivitalo- huoneistoja oli alettu internetin välityksellä vuokrata lyhytkestoiseen majoitukseen, osin loma-asuntokäyttöön. Toiminnan todettiin olevan vastoin alueen pääasiallista käyttötarkoitusta.

Toisessa rakennuslupaa koskeneessa valitusasiassa hallinto-oikeus katsoi, että sellaisessa osayleiskaavassa osoitettu erityisalue (E), jossa kaavamääräyksen mukaan yleiskaavaa saatiin käyttää rakennusluvan myöntämisen perusteena, oli merkinnöiltään niin yleispiirteinen, ettei kysymyksessä olevalle Kemi-joen Sieriniemeen sijoittuvalle vesivoimalaitokselle hankkeen laajuus huomioon ottaen voitu yleiskaavan perusteella myöntää voimayhtiön hakemaa rakennuslupaa. Ympäristölautakunnan päätös kumottiin ja yhtiön hakemus hylättiin. Yleiskaava ei siten ollut poistanut suunnittelutarvetta tuolla alueella.

Kalastusoikeuksien ulottuvuutta Ylä-Lapissa hallinto-oikeus käsitteli asiassa, jossa Metsähallitus oli maan pohjoisimmissa kunnissa vahvistanut valtion vesialueiden osalta kalastuslupia koskevat alueelliset kiintiöt määrättyjen vesistöjen lohen ja taimenen nousualueille. Hallinto-oikeus totesi, että päätösten täytäntöönpano oli johtanut kalastuslain 10 §:n

2 momentin lainvastaiseen soveltamiseen sillä osin kuin mainitussa lainkohdassa tarkoitettujen kalastuslupien myöntämisessä ei ollut otettu huomioon saamelaisten kulttuuriin kuuluvan kalastuksen harjoittamismahdollisuuksia ja Ylä-Lapin asukkaiden perinteistä kalastusoikeutta.

1. osastoa työllistivät erityisesti tuulivoimayleiskaavat ja niistä poikkeaminen. Kuva Hailuodosta.

2. osasto: petovahinkokorvaukset ja pastorin varoitus pohdituttivat

Hallinto-oikeuden 2. osastolla työskenteli kuusi hallinto-oikeustuomaria, kolme esittelijää, yksi asessori ja yksi notaari. Lisäksi osastolla työskenteli yksi tuomioistuinharjoittelua suorittanut kärjänotaari neljän kuukauden ajan.

Osastolla käsiteltävät asiat liittyivät läheisesti monien alueella elävien ihmisten arkipäivään. Osastolle saapui kertomusvuoden aikana 601 asiaa, ja osastolla ratkaistiin 629 asiaa. Asiaryhmien keskimääräiset käsittelyajat vaihtelivat noin kolmesta kuukaudesta yli vuoteen. Suullinen käsittely järjestettiin 31 kertaa.

Vuoden 2019 alusta myös eräistä valtion virkojen täyttämistä koskevista päätöksistä on saanut valittaa hallinto-oikeuteen. Valitusoikeutta on kuitenkin laissa melko voimakkaasti rajoitettu, mistä osaltaan johtuu se, että mainittuja asioita koskevia valituksia saapui vain muutama. Irtisanomisista tai muita virkasuhdetta koskevien valitusten tai hallintoriitojen määrä oli sekä valtion että kuntien virkojen osalta suurin piirtein ennallaan.

Eniten osastoa myös kuluneen vuoden aikana työllistivät lasten huostaanottoihin ja muihin lastensuojeluun liittyviin toimenpiteisiin liittyvät hakemukset ja valitukset. Lähes puolessa asioista, jotka koskivat huostaanottoa tai sen purkamista, järjestettiin suullinen käsittely. Käsittelyyn osallistui lastensuojelun asiantuntijajäsenen lisäksi kaksi lainoppinutta jäsentä ja usein myös esittelijä. Asiaan osallisia saattoi olla lukuisa määrä varsinkin monimutkaisessa perhemuodossa ja jos perheessä oli

useita lapsia. Vuoden aikana ratkaistiin myös useita kuntien välisiä lastensuojelun kustannusvastuuta koskevia ja muitakin hallintoriitoja tilanteissa, joissa kunnat eivät olleet päässeet sopimukseen siitä, mikä kunta kustannukset maksaa.

Ihmisten arkipäivään läheisesti liittyviä asioita olivat myös sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuja ja omaishoidon tukia, opiskelijavalintaa, maksuttomia koulukuljetuksia, lääkärin ammatinharjoittamisoikeutta, apteekkeja, kehitysvammaisten erityishuoltoa ja mielenterveyttä koskevat asiat. Kahteen viimeksi mainittuun ryhmään kuuluvien tahdosta riippumattomaan hoitoon määräämistä koskevien asioiden käsittelyyn osallistui lainoppineiden jäsenten lisäksi asiantuntijajäsen.

Osastolla ratkaistiin myös kymmenen poronhoitoa koskenutta valitusta. Vaikka niiden lukumäärä ei ollut suuri, moniin niistä sisältyi oikeudellisesti mielenkiintoisia ja hankalasti ratkaistavia kysymyksiä esimerkiksi vasahävikki- ja petovahinkokorvauksiin liittyen.

Kertomusvuonna osastolla ratkaistiin paljon julkisuudessaakin esillä olleeseen Kittilän kunnan 20 luottamushenkilön luottamustoimista pidättämistä koskevaan valtiovaraministeriön päätökseen liittyvät kymmenen valitusta. Hallinto-oikeus kumosi päätöksen kymmenen luottamushenkilön osalta. Päätös julkaistiin Finlexissä. Jatkovalitus on käsiteltävänä korkeimmassa hallinto-oikeudessa.

Kirkollisasioiden joukossa eniten kiinnostusta herättänyt päätös koski pastorin oikeut-

ta vihkiä samaa sukupuolta oleva pari avioliittoon. Hallinto-oikeuden enemmistö katsoi, että Oulun hiippakunnan tuomiokapitulilla ei ollut oikeutta antaa pastorille kirjallista varoitusta hänen toimintansa johdosta. Vähemmistö olisi hylännyt valituksen ja pitänyt varoituksen voimassa. Myös tämä päätös julkaistiin Finlexissä, ja jatkovalitus on käsiteltävänä korkeimmassa hallinto-oikeudessa.

Osaston henkilöstö osallistui erilaisiin koulutuksiin sekä paikan päällä että etäyhteyden välityksellä. Pitkien etäisyyksien ja niiden myötä matkustamisen vaatiman ajanhukan vuoksi etäkoulutusten järjestäminen enenevässä määrin olisi ollut järkevää, mutta valitettavasti niiden seuraamista vielä suuresti hankaloittivat tekniset ongelmat.

2. osaston arkeen toivat vaihtelua poronhoitoa koskevat asiat. Kuva Kuusamosta.

3. osasto: veroasioiden väheneminen jatkui

Osastolla työskenteli viisi tuomaria, joista yksi oli asessori, sekä neljä esittelijää ja yksi notaari. Alkuvuodesta esittelijänä toimi myös tuomioistuinharjoittelua hallinto-oikeudessa suorittanut notaari. Osaston johtajaa lukuun ottamatta tuomarit toimivat tarkastusten ohella myös esittelevinä jäseninä. Vuoteen sisältyi useita työpaikan vaihtamisesta ja perhevapaista johtuneita henkilömuutoksia. Osaston henkilökunta osallistui halukkaasti tarjolla olleisiin koulutuksiin.

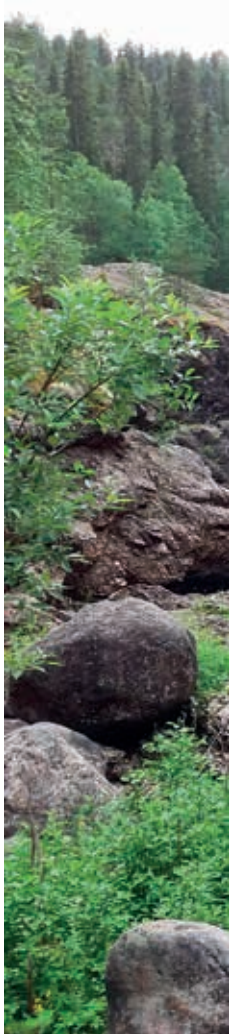
Osastolla käsiteltävät asiat koskivat hyvin monialaisia yhteiskunnan aloja kuten verotusta ja ulkomaalaisasioita (turvapaikka-asiat pois lukien) sekä kansalaisuus-, passi-, toimeentulotuki-, vammaispalvelu-, liikenne- ja elinkeinoasioita samoin kuin valtionavustuksia ja EU:n rakennerahastojen tukitoimia.

Veroasiat vähentyivät edellisten vuosien tapaan. Verovalituksia ratkaistiin enemmän kuin niitä vuonna 2019 tuli vireille. Sen sijaan vireille tulevien ulkomaalaisasioiden määrä on kasvanut vuosi vuodelta ja vuonna 2019 niitä saapui osastolle yhteensä 226 kappaletta. Niitä ratkaistiin 248. Toinen kasvava asiaryhmä oli toimeentulotuki- ja vammaispalveluasiat. Toimeentulotukivalituksia saapui 124 kappaletta, joista 81 valituksessa valitettiin Kansaneläkelaitoksen oikaisuvaatimuskeskuksen tekemistä päätöksistä, ja näitä koskevia valituksia ratkaistiin 104 kappaletta. Vammaispalveluasioita tuli vireille 78 ja niitä ratkaistiin 74 kappaletta. Muiden asiaryhmien lukumäärissä ei tapahtunut merkittäviä muutoksia verrattuna edelliseen vuoteen.

Osastolla ratkaistiin vuodelle 2019 asetetun tulostavoitteen mukainen määrä valituksia (652 kpl). Keskimääräinen käsittelyaika oli 9,6 kuukautta. Erityistä huomiota kiinnitettiin edellisten vuosien tapaan yli vuotta vireillä oleviin valituksiin. Toimeentulotukiasioiden käsittelyyn voitiin loppuvuodesta osoittaa kaksi esittelijää. Korkeimpaan hallinto-oikeuteen valitettiin eniten ulkomaalaisasioista. Korkein hallinto-oikeus muutti vuonna 2019 kahta hallinto-oikeuden ratkaisua ja 57 ratkaisuun korkein hallinto-oikeus ei myöntänyt valituslupaa.

Suurin osa verovalituksista koski elinkeino- ja henkilökohtaisen tulon verotuksia. Ulkomaalaisasioissa oli uutena ryhmänä ilman perhettä turvapaikkaa hakeneet alaikäiset, joille Maahanmuuttovirasto oli myöntänyt oleskeluluvat yksilöllisestä inhimillisestä syystä vuodeksi. Täysi-ikäistyneet hakijat vaativat hallinto-oikeudessa jatkolupien myöntämistä samalla perusteella. Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisusta KHO 2019:16 saatiin osviittaa perhe-elämän viettämisen arvioimiseen sellaisessa tilanteessa, jossa aviopuolisot avioliiton alkuvaiheessa asuvat erillään toisistaan eri maissa.

Perustoimeentulotukea koskevilla valituksilla näkyi kuten edellisellä vuotena, että tuen myöntämisen siirryttyä Kansaneläkelaitokselle myöntämiskäytäntö on erityisesti terveydenhuoltomenojen osalta tiukentunut. Hallinto-oikeus on arvioinut myös päätöksissään Kansaneläkelaitoksen toimeentulotuen myöntämiskäytännön ohella päätöksentekomenetelyn lainmukaisuutta.

*Juttuvirroissa 3. osastolla oli kasvua esimerkiksi toimeentulotuki- ja vammaispalveluasioissa.
Kuva Kuusamosta.*

Suurin osa vammaispalveluvalituksista koski kuten edellisenä vuotena henkilökohtaista apua. Hallinto-oikeudessa ratkaistiin kysymyksiä muun muassa siitä, onko asumispalveluyksikössä järjestettävällä virkistys- ja muu toiminnalla voitu korvata vammaispalvelulain nojalla myönnettävää henkilökohtaista apua ja onko ulkomaille suuntautuvaa lomamatkaa pidettävä valittajan yksilöllisten tarpeiden ja olosuhteiden perusteella hänen tavanomaisena elämän toimintonaan. Lasten kuljetuspalveluiden tarvetta arvioitaessa otettiin huomioon lääketieteellisen selvityksen lisäksi lapsen ikään liitty-

vä tarve itsenäistymiseen ja itsenäiseen liikkumiseen ilman vanhempia.

Ajokorttilain 1.6.2019 voimaan tulleella muutoksella ajokieltoon määrääminen siirrettiin käräjäoikeudelta poliisille niin, että poliisi määrää kiellon hallinnollisessa menettelyssä syyksi lukevan tuomion perusteella. Tämän muutoksen vaikutukset hallinto-oikeudessa viireille tulevien ajokieltovalitusten määrään näkyvät vuoden 2020 lopulla, koska ajokiellon saaneen on ennen valittamista hallinto-oikeudelle tehtävä oikaisuvaatimus poliisille.

4. osasto: turvapaikka-asioissa runsaasti suullisia käsittelyitä

Hallinto-oikeuden 4. osasto on vuoden 2017 helmikuun alusta lähtien keskittynyt pelkäänsään turvapaikka-asioden ratkaisemiseen. Osaston henkilöstömäärä pienentyi edelliseen vuoteen verrattuna ja oli vuonna 2019 kaikkiaan noin 15 henkilötyövuotta. Vuoteen 2019 sisältyi useita henkilömuutoksia, kun henkilöstöä hakeutui muihin tehtäviin hallinto-oikeuden sisällä, mutta myös uusille työurille hallinto-oikeuden ulkopuolelle.

Osastolla käsiteltävien asioiden ikärakenne oli edelleen poikkeuksellinen. Vuoden 2019 alussa vireillä olleesta 630 turvapaikka-asias-
ta 440 eli peräti 70 prosenttia oli ollut vireillä yli vuoden. Asioiden ikärakenteessa heijastui alkuvuonna edelleen se, että vuonna 2017 saapuneiden turvapaikka-asioden vireilletulon ajankohta oli keskittynyt lyhyen ajan sisälle. Vuoden aikana tilanne saatiin kuitenkin korjattua niin, että vuoden lopussa turvapaikka-asioita oli vireillä enää 275, joista vuotta van-

hempia oli 13 asiaa eli alle viisi prosenttia vireillä olevien turvapaikka-asioden kokonaismäärästä.

Osasto järjesti vuoden 2019 aikana kaikkiaan 36 suullista käsittelyä. Käsittelyissä tarkasteltiin edellisen vuoden tapaan korkeimman hallinto-oikeuden vuonna 2017 tekemän linjauksen mukaisesti seksuaaliseen identiteettiin ja uskonnolliseen vakaumukseen liittyviä seikkoja.

Osaston yksipuolinen jutturakenne nosti enenevässä määrin esille keskustelua henkilökunnan työhyvinvoinnista. Lisäksi työhyvinvointia arvioitaessa on otettava huomioon, että osasto työskenteli jo kolmatta vuotta tarkan valtakunnallisen tulosseurannan alaisuudessa. Jonkin asteisesta väsymisestä ja henkilökunnan vähenemisestä huolimatta osasto kuitenkin saavutti määrällisesti ja laadullisesti hyvän ja vertailukelpoisen tuloksen.

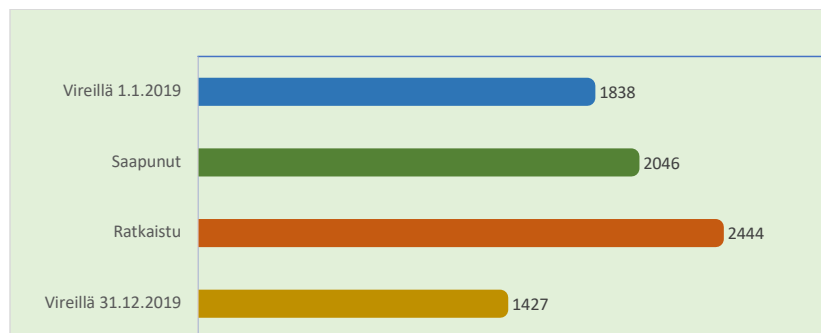
Osaston henkilökunta muun tiiviin työskentelyn lisäksi osallistui laajamittaisesti tarjolla olleeseen kansainvälistä suojelua koskeviin koulutuksiin.

Valoa häämötti 4. osaston turvapaikkaprojektissa, kun juttujen ikärakenne saatiin hallintaan. Kuva Vuokatista.

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

- ❖ yleinen alueellinen hallintotuomioistuin
- ❖ antaa oikeusturvaa hallinto-oikeudellisissa asioissa
- ❖ osallistuu riippumattomana tuomioistuimena julkisen hallinnon lainmukaisuuden valvontaan
- ❖ ratkaisee hallintoviranomaisten päätöksistä tehtyjä valituksia sekä hakemus- ja hallintoriita-asioita
- ❖ asiakkaina yksityisiä henkilöitä ja Suomessa toimivia yhteisöjä
- ❖ asioiden käsittely pääosin kirjallista, myös suullisia käsittelyitä ja katselmuksia pidetään
- ❖ tuomiopiirinä Pohjois-Pohjanmaan, Kainuun ja Lapin maakunnat eli 47 % koko maan pinta-alasta
- ❖ tuomiopiirissä 57 kuntaa, joiden väestöpohja 664 000 henkeä eli 12 % koko maan väestöstä
- ❖ toimii Oulussa, lisäksi pysyvä istuntopaikka Rovaniemellä
- ❖ johtajana ylituomari
- ❖ johtoryhmään kuuluvat osaston johtajat sekä tukitoimista vastaava hallintopäällikkö
- ❖ 2019 henkilökunnan määrä noin 71, johon sisältyy 42 vakinaista virkaa, turvapaikka-asioiden ruuhkan purkamiseen myönnetty määräaikainen henkilökunta sekä harjoittelijat
- ❖ 2019 lainkäyttöasioita ratkaistu neljällä eri osastolla
- ❖ lähtökohtaisesti ratkaisukokoonpanoon kuuluu kolme tuomaria ja esittelijä
- ❖ osassa asioita kevyempi kahden tai yhden tuomarin kokoonpano on myös mahdollinen
- ❖ asiantuntijajäsen kuuluu ratkaisukokoonpanoon asioissa, jotka koskevat lastensuojelua, adoptiota, mielenterveysasioita, kehitysvammaisten erityishuoltoa, päihdehuoltoa tai tartuntatautiasioita
- ❖ hallinto-oikeuden päätöksistä valitetaan korkeimpaan hallinto-oikeuteen; monissa asioissa jatkovalitus luvanvarainen, joskus kokonaan kielletty

Mikä ihmeen asessori?

Asessorin virka on kolmivuotinen koulutusvirka. Asessorin koulutuksen tavoitteena on syventää asessorin laintuntemusta ja oikeudellista osaamista sekä antaa hänelle hyvät valmiudet itsenäiseen oikeudelliseen ratkaisutoimintaan myös laajoissa ja vaikeissa asioissa. Asessorin koulutusohjelman ja lopputyön tai loppukokeen hyväksytysti suorittaneelle voidaan myöntää oikeus käyttää tuomarikoulutun nimikettä.

Asessori tekee tuomarin työtä monipuolisesti. Tavoitteena on, että asessorin työmäärästä olisi työssäoppimista 70 prosenttia, lähiopetusta 10 prosenttia ja loput muun muassa palautteen antoa ja arviointia. Asessorilla on oma tutor, joka tukee oppimista ja kehittymistä kokonaisvaltaisesti lähinnä keskustelujen avulla. Asessorille laaditaan henkilökohmainen opintosuunnitelma, ja asessori pitää oppimispäiväkirjaa oppimisen tukena. Opintojen painotus on prosessioikeudessa. Koulutus tukee käytännön työtä, ja sitä käydään työn ohessa. Koulutuspäiviä on noin kerran kuukaudessa, ja niihin sisältyy kaikille pakolliset opintojaksot, valinnaisia opintoja sekä loppuseminaari. Koulutuspäiviin liittyvät näitä edeltävät ennakotehtävät, joihin on laskettu kuluvan aikaa noin yksi työpäivä. Koulutusohjelman sisältö ja tavoitteet huomioon ottaen asessorilta vaaditaan ahkeruuden lisäksi muun ohella ennakoluulotonta asennetta, tiedonjanoa ja oppimiskykyä.

Ensimmäiset tuomarikoulutettavat asessorit aloittivat virassaan 1.9.2017, jolloin myös allekirjoittanut aloitti Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden ensimmäisenä asessorina. Uudesta järjestelmästä johtuen käytänteet olivat alkuun monin paikoin vielä pitkälti hakusessa. Hyppy asianajoalalta riita-asioiden parista ennestään tuntemattomaan hallinto-oikeuteen ja hallintolainkäytön pariin toi omat lisähaasteensa. Opeteltavana olivat muun ohella talon tavat ja hallintolainkäyttöprosessi sekä samanaikaisesti sen hahmottaminen, mistä asessorin virassa on kysymys ja miten koulutusohjelmaa ryhdyttään käytännössä viemään eteenpäin. Tuosta ajasta on selvitty ilman traumoja, mistä erityiskiitos kuuluu kaikessa tukenani olleelle tutor-tuomarille Riitta Arjakselle sekä silloiselle yli-tuomarille Pirjo Pyhäjärvelle.

Koulutusohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi asessorin tulisi päästä käsittelemään monipuolisesti eri asiaryhmiä eri rooleissa. Tämä on toteutunut Pohjois-Suomen hallinto-oikeudessa erinomaisesti. Tähän mennessä olen työskennellyt kolmella eri osastolla ja työnkuvaan on kuulunut esittelevänä jäsenenä, tarkastavana jäsenenä, kolmantena jäsenenä ja puheenjohtajana toimiminen. Asessorin tulisi päästä toimimaan myös suullisten käsittelyjen puheenjohtajana, ja tämäkin tavoite on toteutunut. Asiaryhmien kirjo on ollut varsin laaja, mikä on sen tuoman haasteellisuuden ohella ollut hyvin motivoivaa ja auttanut osal-

taan hahmottamaan hallinto-oikeuksien laajaa toimenkuvaa.

Koulutusohjelman mukaiset koulutukset on järjestetty Helsingissä ja koulutuspäivät niihin kuuluvine ennakkotehtävineen ovat paikoin tuntuneet raskailta muun työn ja jatkuvan uuden oppimisen ohella. Nyt kolmannen ja viimeisen vuoden loppusuoralla mentäessä voin todeta, että ajoittaisesta kuormittavuudestaan huolimatta tämä rupeama on ollut kaiken kaikkiaan erittäin antoisaa ja opettavaista aikaa. Eniten siitä on kiittäminen koko Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden työyhteisöä. Täällä tyhmiäkin kysymykset ovat sallittuja ja jopa toivottuja. Tässä ammattitaitoisessa ja lämmenhenkisessä porukassa on ollut ilo työskennellä ja oppia uutta!

Anna-Leena Kiviniemi

Tukitoiminnot

Hallinnon tiimi

Hallinnossa ylituomarin ja hallintopäällikön apuna työskenteli kolme lainkäyttösihteeriä, joiden päävastuut painottuivat henkilöstö-, talous- sekä yleishallintoon. Erityisesti henkilömuutokset työllistivät hallinnon tiimiä vuoden aikana. Vuoden 2019 loppupuolella otettiin käyttöön uusi tilaamisen ja laskujen käsittelyn Handi-palvelu, joka toi muutoksia taloushallinnon käytänteisiin.

ICT-yhdyshenkilö

Yksi lainkäyttösihteeri keskittyi kokopäiväisesti ICT-yhdyshenkilön tehtäviin. ICT-yhdyshenkilön tehtäväkenttää pitivät kiireisenä lukuisat digitalisointumista edistävät hankkeet.

Kirjaamo

Hallinto-oikeuden kirjaamossa oli neljä lainkäyttösihteeriä, jotka vuoroviikoin huolehtivat tietyistä kirjaamon tehtäväkentistä. Varsinaisten kirjaamistehtävien lisäksi kirjaamon vastuulla on asiakaspalvelu, saapuva ja lähtevä posti, lainvoimaisuustodistukset sekä lainkäyttöasioiden arkistointi.

Osastojen lainkäyttösihteerit

Seitsemän lainkäyttösihteeriä toimi osastosihhteereinä, jotka avustivat osastojen lainkäyttöhenkilökuntaa muun muassa osapuolten kirjalliseen kuulemiseen, suullisten käsittelyiden järjestämiseen ja päätösten viimeistelyyn liittyvissä tehtävissä.

Kehittämishankkeita

Hallinto-oikeus siirtyi vaiheittain sähköiseen maailmaan, sillä kansliahenkilökunta siirtyi 1.3.2019 alkaen tekemään työaikaleimaukset sähköisessä järjestelmässä. Nykyaikaan siirtymistä tuki myös se, että 13.2.2019 lankapuhelimista luovuttiin ja tilalle tuli matkapuhelimet.

Oulun oikeustalohanketta vietiin vuoden aikana edelleen eteenpäin, minkä tiimoilta järjestettiin useita eri toimijoiden yhteisiä kokouksia. Loppuvuodesta järjestettiin myös henkilökunnan infotilaisuus oikeustalohankkeesta uuden rakennuksen sijaintipaikalla.

Joka toinen vuosi toteutettava valtakunnallinen VMBaro-työtyytyväisyyskysely oli avoinna 2.9.–14.9.2019. Kyselyn avulla saatiin tietoa henkilökunnan tämänhetkisestä työhyvinvoinnista.

Vuoden lopussa vuokrasopimus päättyi osan toimitilojemme osalta. Tämä aiheutti kaluste-suunnittelua, joka piti hallinto-oikeuden hallinnon tiimin kiireisenä loppuvuodesta.

Tapahtumia

Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden 5-vuotisjuhlapäivää vietettiin 1.4.2019. Aamukahvilla 5-vuotistaivalta juhlistettiin henkilökunnalle järjestetyllä aamupalatarjoilulla, ja iltapäiväkahvilla tarjottiin syntymäpäiväkakkua.

Toukokuun 22. päivänä saimme korkeimmas- ta hallinto-oikeudesta vieraiksi presidentti Kari Kuusiniemen ja kansliapäällikkö Emil Wariksen.

Meiltä tilaisuuteen osallistuivat osastojen johtajat, varajohtajat ja hallintopäällikkö.

Hallinto- ja erityistuomioistuinten toiminnan ohjaus- ja dokumentaationhallintajärjestelmän kehittämishanke HAIPAn hankeryhmä vieraili Pohjois-Suomen hallinto-oikeudessa 27.–28.5.2019. Ensimmäisenä vierailupäivänä järjestettiin aamupäivän kestänyt koko henkilökunnan yhteinen tilaisuus. Loppupäivän ja seuraavan päivän hankeryhmä jatkoi työskentelyä hallinto-oikeuden käyttöönotto-ryhmän kanssa.

Ylituomari Pirjo Pyhäjärvi ja hallintopäällikkö Hilppa Tuomola osallistuivat Helsingissä 6.–7.6.2019 järjestettyihin virastopäällikköpäiviin.

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus matkusti Vaasaan tuomioistuinten väliseen jalkapalloturnaukseen, joka järjestettiin 23.8.2019. Monien eri vaiheiden jälkeen Vaasaan matkusti erittäin naispainotteinen joukkue, joka pisti hyvin vastaan miesvaltaisille joukkueille.

Ensimmäistä kertaa myös hallinto-oikeuden sihteereille oli avoinna hallinto-, henkilöstö- ja taloussihteereiden koulutus, johon hallinnon tiimin sihteerit osallistuivat koko kokoonpanolla. Koulutus järjestettiin 4.–5.9.2019.

Lokakuun 24. päivä saimme kansainvälisiä vieraita, sillä Rovaniemen hovioikeudella oli EJTN-vaihto-ohjelman puitteissa neljän tuomarin ryhmä vieraina lokakuussa. Ryhmään kuuluivat tuomarit Italiasta, Ranskasta, Hollannista ja Saksasta. Vieraille esiteltiin hallinto-oikeuden toimintaa.

Ylituomari Pirjo Pyhäjärvi jäi vuonna 2019 ansaituille eläkepäiville.

Ylituomari Pirjo Pyhäjärven läksiäiskahvit järjestettiin 9.7.2019. Loppuvuoden ensin ylituomarin sijaisena ja sittemmin määräaikaisena ylituomarina toimi Merja Velakoski-Kovalainen. Hallinto-oikeuksien 20-vuotisjuhlaa vietettiin 1.11.2019 Ravintola Rauhalassa iltatilaisuudessa, ja samassa yhteydessä pidettiin ylituomari Pirjo Pyhäjärven läksiäiset.

Kevään virkistyspäivässä oli tarjolla liikunnallisia aktiviteetteja. Henkilöstö sai valita joko keilauksen, minigolfin, biljardin tai keuhonhuoltotunnin. Yhteisen lounaan jälkeen päivää jatkettiin hallinto-oikeuden henkilökunnalle järjestetyllä omalla elokuvanäytöksellä. Syksyn virkistyspäivä aloitettiin yhteisellä aamupalalla hallinto-oikeuden tiloissa, minkä jälkeen siirryttiin viettämään aurinkoista syyspäivää bussilla Liminganlahden luontokeskukseen, jossa meillä oli alkuun tarjolla sekä lintunäyttely luontokeskuksen sisätiloissa että lintutorniopastus. Päivän päätteeksi oli valittavaksi fatbikeajelua, frisbeegolfia, tiimihenkidä tekemistä tai oma-toimista ulkoilua Liminganlahden luonnossa.

Tasavallan presidentti myönsi hallinto-oikeustuomari Aila Kovalalle Suomen Leijonan I luokan ritarimerkin.

Hallinto-oikeustuomari Aila Kovala sai Suomen Leijonan I luokan ritarimerkin.

Lausunnot

Eduskunnan lakivaliokunnalle

- o lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Oikeusministeriölle

- o lausunto luonnoksesta oikeushallinnon toimitila- ja työympäristökonseptiksi

Ympäristöministeriölle

- o lausunto ehdotuksesta valtioneuvoston asetuksesta pilaantuneiden alueiden puhdistamisen tukemisesta
- o lausunto ehdotuksesta valtioneuvoston asetukseksi jätteistä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta
- o lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi ympäristöministeriön hallinnonalan eräiden julkisia kuulutuksia koskevien säännösten muuttamisesta
- o lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi ympäristöministeriön hallinnonalan eräiden muutoksenhakua koskevien säännösten muuttamisesta

Sosiaali- ja terveysministeriölle

- o lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi terveydenhuoltolain muuttamisesta; lääketieteellisten asiantuntijalausuntojen antaminen
- o lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi lastensuojelulain muuttamisesta ja laiksi lastensuojelulain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Valtiovarainministeriölle

- o lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi kuntalain 142 ja 144 §:n muuttamisesta
- o lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi valmisteverotusmenettelyn ja autoverotusmenettelyn uudistamista koskevaksi lainsäädännöksi

Henkilökunta 31.12.2019

Ma. ylituomari

Velakoski-Kovalainen Merja

Hallinto-oikeustuomarit

Vilenius Tuula, osaston johtaja

Kovala Aila, osaston johtaja

Raunio Martti, osaston johtaja

Niemi Anne, osaston johtaja

Arjas Riitta

Bäckmand-Liimatta Satu (ma.)

Hakulinen Johanna (ma.)

Hiltunen Kaisa

Huovinen Ritva (ma.)

Juntunen Laura (ma.)

Karhu Anu (ma., virkavapaalla)

Karjalainen Maarit

Keskitalo Anne-Mari

Kostilainen Jari

Manninen Minna

Marski Anna-Kaisa

Marttila Petri (ma.)

Matero Tuija (ma.)

Matinolli Henri (ma.)

Määttä Harry

Nikkilä Janne (ma.)

Pekkala Antti (virkavapaalla)

Pulkinen Renne

Saarijärvi Sallamari (ma.)

Saxholm Meri-Kristiina (ma.)

Sipola Miia (ma.)

Tampio Heidi (ma.)

Taskila Jani (ma.)

Toppari Antti

Tuomola Hilppa (ma., hallintopäällikkö)

Tuisku Marja-Riitta

Valkonen Tanja (ma.)

Asessorit

Kiviniemi Anna-Leena

Haho Markus

Martti Minna-Greta

Hallinto-oikeuden esittelijät

Feodoroff Maritta (ma.)

Hokkinen Kaisa (ma.)

Hämäläinen Elisa (ma.)

Kallio Kirsi-Maria (ma.)

Kivelä Reetta (ma.)

Kokko Janne (ma.)

Kontturi Anni (ma.)

Lakovaara Hanna-Leena (ma.)

Mattila Minna (ma.)

Pulkinen Sanna (ma., virkavapaalla)

Rousti Arto (ma.)

Tero Maiju (ma.)

Vasankari Marko (ma.)

Notaarit

Haukipuro Raija

Westerholm Harri

Käräjänotaarit

Schroderus Kirsi (1.2.-31.7.2019)

Mustola Saija (1.8.2019-31.1.2020)

Lainkäyttösihteerit

Autio Tiina
Heikkilä Asko
Hietala Teija
Kaartinen Jouni
Kivelä Johanna
Kosamo Tiina
Kärjä Minna (ma.)
Lapinoja Sini
Lehtomäki Toni (ma.)
Leppälä Päivi
Malo Anna
Pasma Onerva (virkavapaalla)
Rounaja Helena (ma.)
Tervonen Katja (ma.)
Tiainen Anne
Virpimäki-Moilanen Suvi (ma.)
Vähäkainu Sari (ma.)

Harjoittelijat

Brunni Enni korkeakouluharjoittelija
(1.6.–31.8.2019)
Piippo Jenna korkeakouluharjoittelija
(1.6.–31.8.2019)

Asiantuntijajäsenet

Lastensuojeluasiat

Ebeling Hanna, osastonylilääkäri, lasten- ja nuorisopsykiatrian erikoislääkäri, professori, lääketieteen tohtori
Kitinoja Manu, dosentti, sosiaalineuvos, filosofian tohtori
Mämmi-Laukka Leena, palveluesimies, yhteiskuntatieteiden maisteri
Oranen Mikko, kehitysjohtaja, psykologian lisensiaatti
Salo Marja, palvelupäällikkö, yhteiskuntatieteiden maisteri

Salonen Marja, sosiaalityöntekijä, palveluesimies, valtiotieteiden maisteri
Tervo Jaana, erityisasiantuntija, yhteiskuntatieteiden maisteri, oikeustieteen kandidaatti

Varajäsenet:

Hartikainen Paula, rehtori, kasvatustieteen maisteri
Husa Sari, sosiaalihuollon ylitarkastaja, kasvatustieteen maisteri, kasvatustieteiden lisensiaatti
Lapinsalo Katariina, lastensuojelun sosiaalityöntekijä, yhteiskuntatieteiden maisteri

Adoptioasiat

Matinlassi-Röntynen Seija, ryhmä- ja perheryhmäkodin johtaja, kasvatustieteiden kandidaatti
Salo Marja, kehittämis- ja laatuasiantuntija, yhteiskuntatieteiden maisteri

Varajäsenet:

Oranen Mikko, kehittämisspäällikkö, kehitys- ja kasvatuspsykologian erikoispsykologi, psykologian lisensiaatti
Tervo Jaana, erityisasiantuntija, yhteiskuntatieteiden maisteri, oikeustieteen kandidaatti

Kehitysvammaisten erityishuoltoasiat

Törmänen Kirsi, lehtori, kasvatustieteen maisteri
Eskelinen Tuuli, sosiaalihuollon ylitarkastaja, yhteiskuntatieteiden maisteri

Varajäsen:

Haahtela Riikka, SOTE-asiantuntija, yhteiskuntatieteiden tohtori

Mielenterveysasiat

Veijola Juha, psykiatrian erikoislääkäri, professori, lääketieteen tohtori
Räisänen Tuija, apulaisylilääkäri, psykiatrian erikoislääkäri, lääketieteen lisensiaatti
Riipinen Pirkko, psykiatrian professori, lääketieteen tohtori
Valtanen Kari, apulaisylilääkäri, lääketieteen lisensiaatti

Päihdehuoltoasiat

Sipola Mari, päihdetyönjohtaja, yhteiskuntatieteiden maisteri

Varajäsen

Haahtela Riikka, SOTE-asiantuntija, yhteiskuntatieteiden tohtori

Tartuntatautiasiat

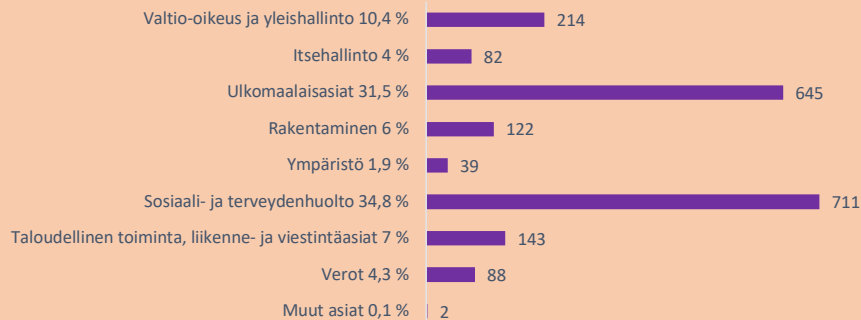
Tapiainen Terhi, infektiolääkäri, lääketieteen tohtori

Varajäsen

Kauma Heikki, osastonylilääkäri, lääketieteen tohtori

Tilastotietoja

2019 saapui 2 046 asiaa

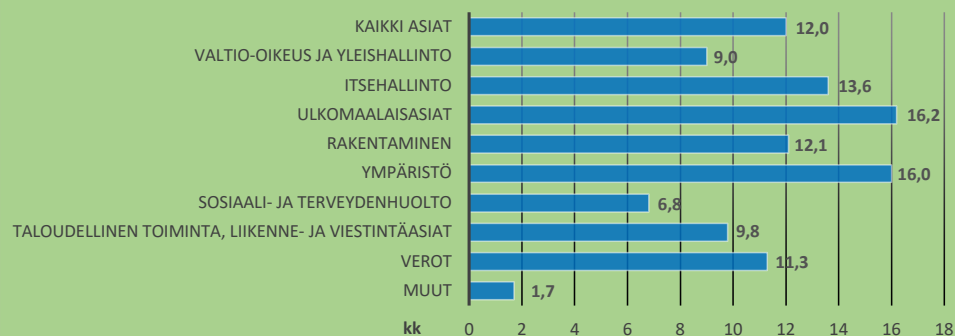
2019 ratkaistiin 2 444 asiaa

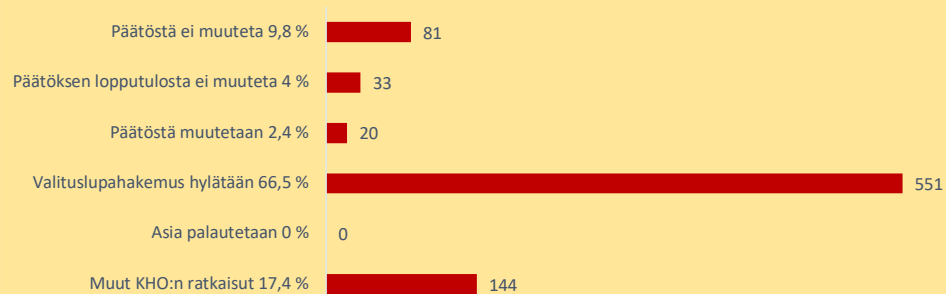
Vuodelle 2020 siirtyi 1 427 asiaa

Keskimääräinen käsittelyaika

829 KHO:n ratkaisua, jotka koskivat Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden päätöksiä

POHJOIS-SUOMEN HALLINTO-OIKEUS

Isokatu 4, 90101 Oulu,

Puhelin 029 564 2800 Telefax 029 564 2841

Sähköposti: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi

Internet: www.oikeus.fi/hao/pohjois-suomi

